

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดรูปแบบการปกครองในลักษณะของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค และมอบหมายภารกิจหน้าที่ของรัฐบาลจากส่วนกลางไปให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ เทศบาลถือเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่กระจายอำนาจให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่น การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำได้เท่าที่จำเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้น หลักสำคัญ คือ ส่งเสริมให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีการกำหนดสาระสำคัญในการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจหน้าที่ ภารกิจ หรือการกระจายอำนาจทางการคลัง และมีการออกกฎหมายเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอีกหลายฉบับ รวมถึงพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12) ก็มีการพัฒนาในการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมกฎหมายจนปัจจุบัน ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 เพื่อความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องมีการปรับตัวและต้องเร่งกำหนดจุดมุ่งหมายหรือกรอบทิศทางในการพัฒนาของตนให้ชัดเจน

เทศบาลตำบล จัดตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2496 ตามพระราชบัญญัติเทศบาลตำบล พ.ศ. 2496 มีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงานและปกครองตนเอง ภายใต้กฎหมายบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจ คือ การที่ประชาชนภาคประชาสังคม องค์กรอาสาสมัคร และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในรูปการสนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงานขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น การเสนอความคิดเห็น การตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นแผนกระจายอำนาจจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานของชุมชนในท้องถิ่นอีกด้วย การให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาที่มีความสำคัญมาก เพราะทุกคนในท้องถิ่นส่วนได้รับผลกระทบต่อการวางแผนทั้งทางตรงและทางอ้อม การให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะได้ข้อมูลมากขึ้น เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวางแผนพัฒนาที่จะสมบูรณ์เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความผูกพันกับแผนพัฒนานั้นมีความเข้าใจ และยอมรับแผนพัฒนาด้วยเช่นกัน (วุฒิสาร คัน ไชย. 2547 : 20-21)

การวางแผนพัฒนาถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เทศบาลบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เทศบาลจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรรายได้ ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามวัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 2)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา เป็นการแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการพัฒนาในอนาคต โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต้องสอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางพัฒนาในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสถานะสภาพความต้องการและแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บนพื้นฐานของการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้การดำเนินการตามข้อกำหนดต่าง ๆ บรรลุตามเป้าหมาย โดยสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน ครอบคลุมทุกด้าน การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เทศบาลได้พิจารณาอย่างรอบคอบ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้

เทศบาลนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเทศบาลที่ยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลหินกอง การปรับเปลี่ยนฐานะดังกล่าวทำให้มีการปรับเปลี่ยนหลายด้าน ทั้งโครงสร้างการบริหาร จำนวนสมาชิกสภา จำนวนพนักงาน รวมถึงการดำเนินงานที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ หลังจากปรับเปลี่ยนแล้วเทศบาลตำบลหินกองได้ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 เทศบาลตำบลหินกอง ใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและการพัฒนา มีทิศทางที่ชัดเจน ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในตำบล (เทศบาลตำบลหินกอง. 2556 : 1) ซึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกองที่ผ่านมา ได้มีกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา เพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตลอดจนมีการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ประชาชนทราบ แต่เทศบาลตำบลหินกองยังไม่เคยมีการศึกษาถึงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกองเลย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อเสนอเทศในการปรับปรุงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยเป็น 8 ด้าน ดังนี้ (เทศบาลตำบลหินกอง. 2556 : 13-14)

- 1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 1.2 ด้านเศรษฐกิจ
- 1.3 ด้านแหล่งน้ำ
- 1.4 ด้านสาธารณสุข
- 1.5 ด้านสังคม
- 1.6 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.7 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 ด้านการเมืองการปกครองและด้านการบริหาร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2,598 คน (เทศบาลตำบลหินกอง. 2556 : 6)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 347 คน ซึ่งได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727 ; อ้างถึงใน รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2551 : 70)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ดังนี้

- 3.1.1 เพศ
- 3.1.2 อายุ
- 3.1.3 ระดับการศึกษา
- 3.1.4 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 8 ด้าน (เทศบาลตำบลหินกอง. 2556 : 13-14)

- 3.2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 3.2.2 ด้านเศรษฐกิจ
- 3.2.3 ด้านแหล่งน้ำ
- 3.2.4 ด้านสาธารณสุข
- 3.2.5 ด้านสังคม
- 3.2.6 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 3.2.7 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.8 ด้านการเมืองการปกครองและด้านการบริหาร

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ใช้เขตพื้นที่เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

5. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

ใช้เวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน สิงหาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดต่าง ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหिनกอง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหिनกอง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

เทศบาล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลหिनกอง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหिनกอง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหिनกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลปรับปรุงถนนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ วางท่อระบายน้ำอย่างทั่วถึง ซ่อมแซมถนนคอนกรีต ขยายถนนเพื่อการเกษตร และขยายเขตไฟฟ้า/ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ
2. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหिनกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลส่งเสริมสนับสนุนสินค้าท้องถิ่น สนับสนุนกลุ่มอาชีพ ส่งเสริมและฝึกอบรมอาชีพ ให้แก่ราษฎร ส่งเสริมสินค้า OTOP และส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
3. ด้านแหล่งน้ำ หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหिनกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลสร้างและขยายเขตประปาชุมชน สร้างภาชนะกักเก็บน้ำ ชุดลอกแหล่งน้ำไว้ใช้ในการอุปโภค รวมถึงสร้างจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ด้านสาธารณสุข หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหिनกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลมีการรณรงค์การป้องกันโรคติดต่อ มีการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขแก่ประชาชน และร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
5. ด้านสังคม หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหिनกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลมีการส่งเสริมสวัสดิการและการนันทนาการ ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน มีการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมถึงสงเคราะห์ผู้ยากไร้และผู้พิการอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหินกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เทศบาลส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเองผ่านทางอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมกิจกรรมด้านการศึกษา สนับสนุนทุนการศึกษา มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กก่อนวัยเรียน และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น

7. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหินกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ ปรับปรุงภูมิทัศน์ตามถนนสายหลักในเขตเทศบาล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์ป่าชุมชน และอบรมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. ด้านการเมืองการปกครองและด้านการบริการ หมายถึง การที่เทศบาลตำบลหินกองจัดให้มีการดำเนินงาน ดังนี้ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการ ส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา บริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และรณรงค์การเลือกตั้งทุกครั้ง

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ หมายถึง หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้ หมายถึง หมู่ที่ 1 บ้านหินกอง หมู่ที่ 2 บ้านเล้าขาว หมู่ที่ 3 บ้านสองชั้น หมู่ที่ 4 บ้านตั้งหมอง หมู่ที่ 5 บ้านโพนพุง หมู่ที่ 6 บ้านคัดเค้า หมู่ที่ 7 บ้านส้มโอง หมู่ที่ 8 บ้านโพนดวง หมู่ที่ 9 บ้านหนองสระ หมู่ที่ 10 บ้านอิเซ็ม หมู่ที่ 11 บ้านโรงเหนือ หมู่ที่ 12 บ้านละมั่ง หมู่ที่ 13 บ้านสองชั้น หมู่ที่ 14 บ้านหินกอง หมู่ที่ 15 บ้านโพนพุง และหมู่ที่ 16 บ้านส้มโอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลสนเทศที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน เพื่อปรับปรุงงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลหินกอง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น